

UNITAT 5: Processos de modernització i innovació educatives.

**El compromís social
de la renovació
pedagògica en
l'Espanya del
segle XX**

Tema 8: Modernització i innovació educatives

La influència ideològica

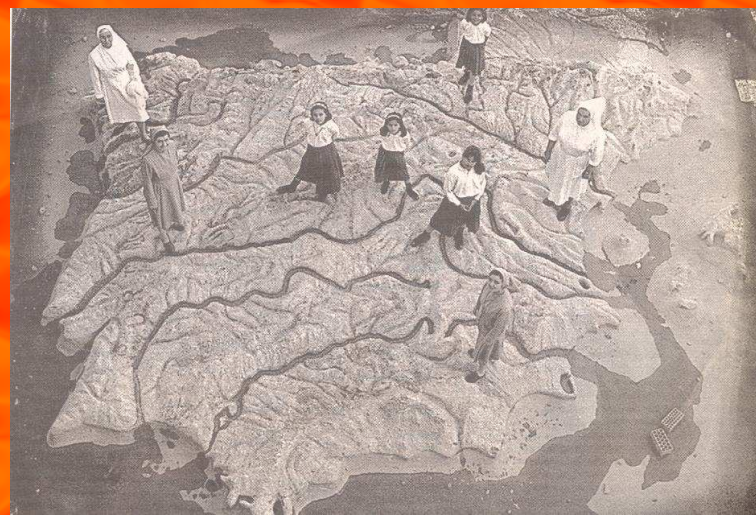
Institución Libre de
Enseñanza

Escola Moderna

Escola
Nova

Nous espais

Grup escolar. Paterna.

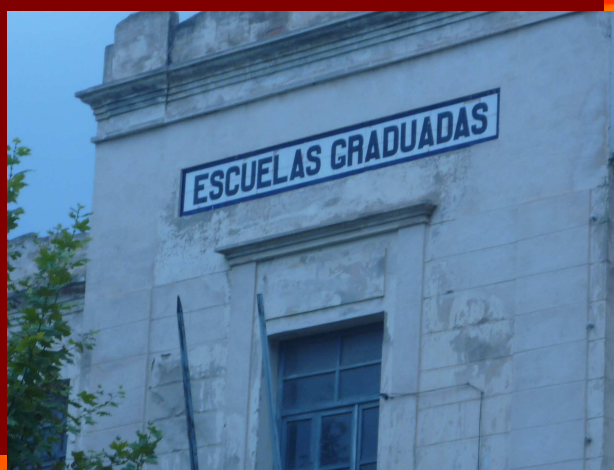
Escoles de Benalua. Alacant.

Preocupació per l'arquitectura
escolar: bons edificis escolars.
Parcs-escola.
Escoles a l'aire lliure.

Grup escolar Gomez Navarro. Novelda.

Nova organització: escoles graduades

Escoles graduades. Benissa.

Escoles graduades. Gandia.

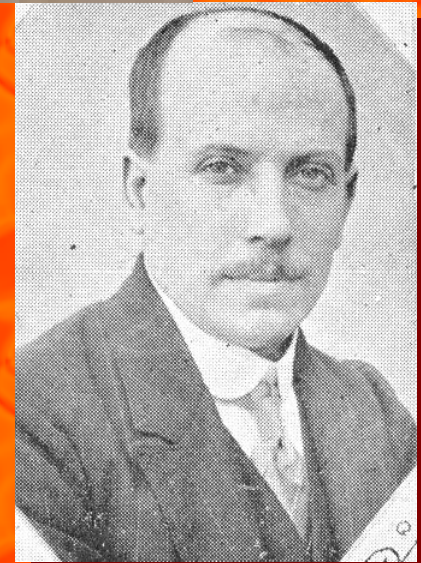
- A partir del 1898, es generalitza des del 1905.
- Divideix l'ensenyament en graus i s'adapta a les etapes maduratives del desenvolupament infantil.
- Es funda en la divisió del treball. Racionalitza l'ensenyament.
- Permet posar en marxa el mètode cíclic i l'ensenyança activa.
- Modifica tota l'organització en alterar les pràctiques i els procediments.
- Modifica la distribució d'alumnes i la classificació d'aquests, la graduació i flexibilitat del currículum, el repartiment racional de tasques i temps, l'avaluació i la disciplina.

Nova organització: escoles graduades

S'estableix un debat entre la major pertinència de la rotació de classes (cada mestre acompanya el xiquet segons avança) o el sistema d'especialització d'ensenyaments (cada mestre imparteix una especialitat a tots els grups).

Félix
Martí
Alpera

José
Martínez
Martí

Nova metodologia

Mapa d'Espanya en relleu. Sueca.

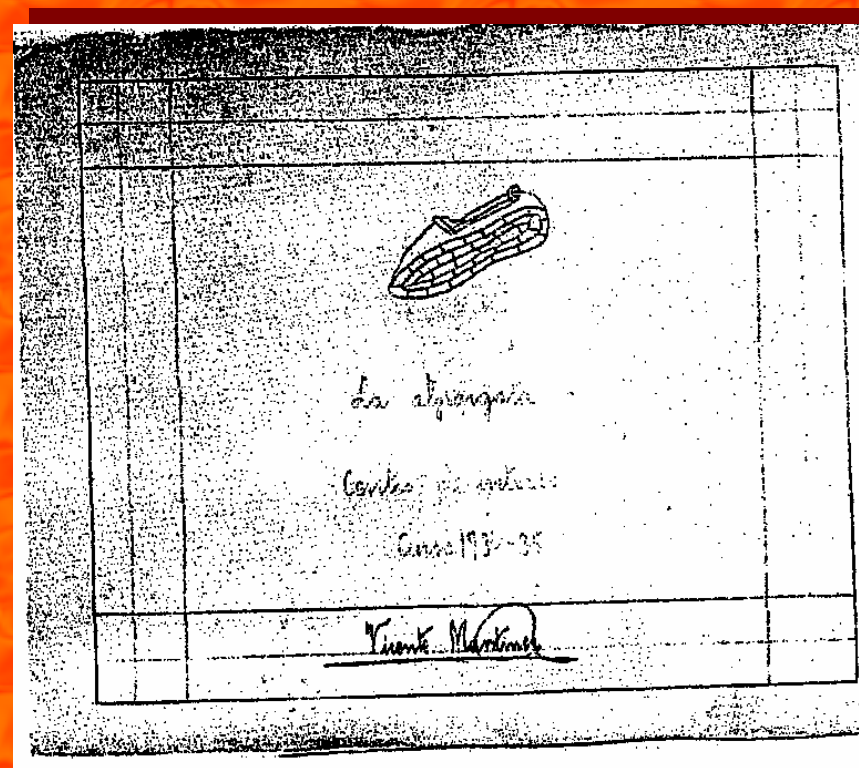
- Ensenyament actiu, intuïtiu i eminentment pràctic, observació.
- Descobrir, visualitzar, classificar:
- Museus escolars.
- Arxius escolars.

Nova metodologia

Els centres d'interès: la proposta de Decroly.
Un ensenyament globalitzat.

José Martínez Aguilar

Quadern de l'escola de Xella: centre d'interès "La alpargata". Mestre Juan Lacomba.

Nova metodologia

L'escola cooperativa

Antoni Porcar

Enric Soler i Godes

Carmen Valero i Marina Fiol

- El mestre Enric Soler i Godes assisteix el 1932 a l'escola d'estiu de Barcelona on entra en contacte amb el moviment freinetista i n'introdueix les tècniques a la seua escola de S. Joan de Moro.
- Els quaderns escolars, les revistes escolars, les biblioteques, les excursions... Un ensenyament actiu i cooperatiu seran els trets definitoris dels mestres valencians del moviment cooperatiu de l'escola popular.
- Aquestes experiències foren truncades pel franquisme.

Nova metodologia

L'escola cooperativa.

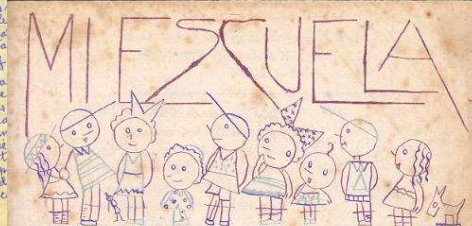
SEMBRA

QUADERN ESCOLAR

1936 JUNY Nº. 1

PAGINA LITERARIA
C. C. RAYAS
MADRE, ¿te acuerdas cómo te llamabas cuando eras niña?
No voy que te llamas ahora por la vestimenta abierta y que te estás
falta, son las cosas y hermano y yo tenemos que irnos ya al cole
pasa, madre? ¿por qué estás así? Es que no has tenido hoy ca
A todo el pueblo le haiga hoy carta. El correo, sólo las cartas
a las que están en un otro plano. Llamas a tu Madre, estás
que al correo a un hombre muy malo!
Pero no estás tu tío, madre mía. Oye, mañana es la
idea de ahí punto. Su viaje la vuelta y me recom
papel de la voy a escribir las cosas de ahora, ya sabes
a las cosas ninguna falta, te escribiré. Pasa la o ha
¿te acuerdas madre? De cuando tú que yo no se escribir las
más. Vías tú, yo rayado el papel con una regla y hace
Vas letras, cuando concluyas? pienso que voy a ser, te
como papel que está en la carta en la letra de los niños
tú? ¿te acuerdas yo mismito sin esperar, y te acuer
cartas! ¿Se ve yo que el correo no le gusta desde los e
señalar
"Una Luna Nueva" de RABINDRANATH TAGORE

FRATERNIDAD HUMANA

EL CUERO

En todas las cosas del mundo la mano se guiará
en torno del ser un gran caso guiará con ellos fuerza.
En todas las cosas del mundo guiará la mano
guiará fuerza con sus bases un solo punto larguísimo.
Y entonces en todas las cosas un caso guiará fuerza
si todas las cosas del mundo la mano se guiará con
Lolita C. B. (Diana)

La renovació pedagògica a les escoles

Formar ciutadans.

Escola d'Otos, mestre Vicente Calpe.

Mestre Eladio García Barruete.
Grup Balmes. València.

Una educació femenina més científica i pràctica

Natividad
Dominguez

María
Carbonell

Rosa Sensat

Leonor Serrano

El valencià a l'escola

Roc Chabas

- El valencià com a problema per a l'aprenentatge del castellà.
- Carles Ros (1751), Vicent Salvà (1838), Miquel Rosanes (1844) i Roc Chabàs (1886)
publiquen obres per tal de facilitar l'aprenentatge del castellà a xiquets valencianoparlants mitjançant la traducció de les paraules.

El valencià a l'escola

- Primeres propostes de normalització i introducció com a llengua vehicular:
 - Faustí Barberà: llengua i consciència.
 - Vicent Tomàs i Martí: llengua, escola i patriotisme.
 - Pare Fullana (gramàtica).
 - Buenaventura Pascual (*El valenciano en las escuelas*).

Pare Lluís Fullana

El valencià a l'escola

Amparo Navarro Giner

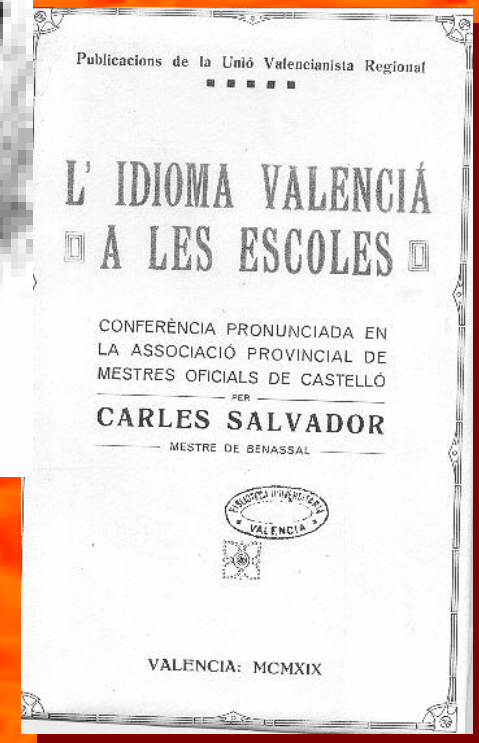
- Cap a una escola valenciana i en valencià, primeres petjades:
 - 1922, assemblea de La Nostra Parla: intervenció de la mestra Empar Navarro Giner que demana
 - l'ensenyament en la llengua materna;
 - creació d'una classe de valencià a l'escola Normal i
 - exigència als mestres de conèixer castellà i valencià.

El valencià a l'escola

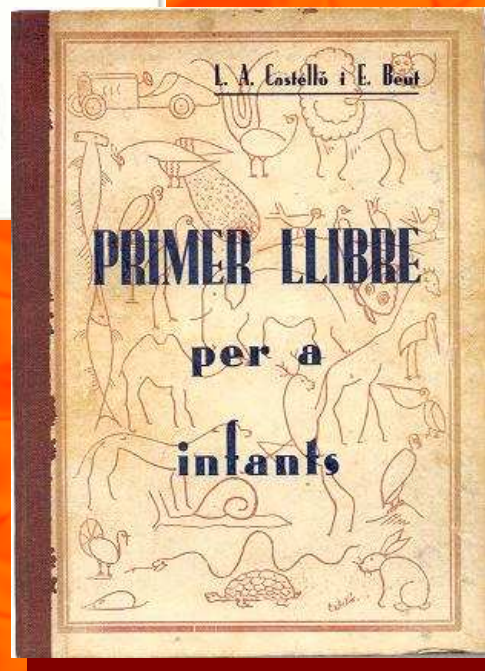
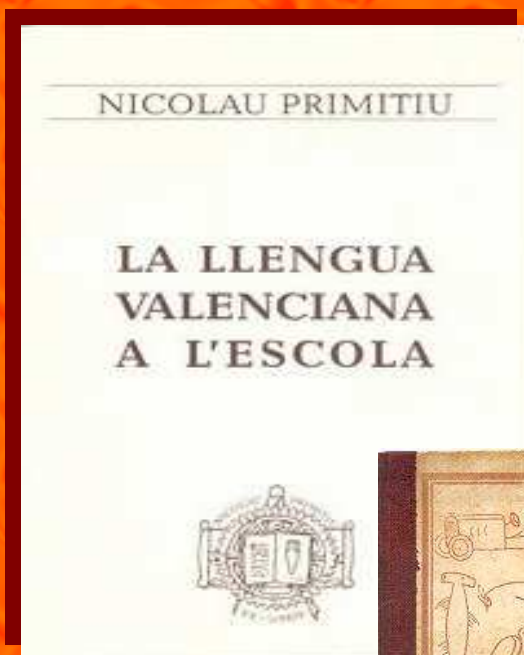
Carles Salvador i Gimeno:

- 1919, publica *L'idioma valencià a les escoles*.
- 1921-1934, proposta i creació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança valenciana.
- Normalització lingüística, publica gramàtica i ortografia valencianes.

Signatura Normes de Castelló 1932.

El valencià a l'escola

- 1932: Agrupació Valenciana escolar.
- 1933: Associació de mestres valencians.
- 1934: Nicolau Primitiu pronuncia la conferència *La llengua valenciana a l'escola*.
- *Primer llibre per a infants*, de Lambert Castelló i Emili Beut, primer llibre per a l'ensenyament en valencià.

Els anys en negre

Transgressions i resistències

Carmen García
Diestro, Jimena
Menéndez Pidal,
Ángeles Gasset.
Colegio Estudio.

Antía Cal,
Colexio Rosalia
de Castro.

Les escoles progressistes mantenen
metodologia activa, règim mixt,
laïcisme, excursions, bilingüisme,
esperit crític.

Colegio Estudio (1940). Madrid.
Col·legi Talitha (1956). Barcelona.
Colegio Estilo (1959). Madrid.
Colexio Rosalia de Castro (1961). Vigo.

Josefina Aldecoa.
Colegio Estilo.

Escoles renovadores valencianes

La Tramuntana, 1968.

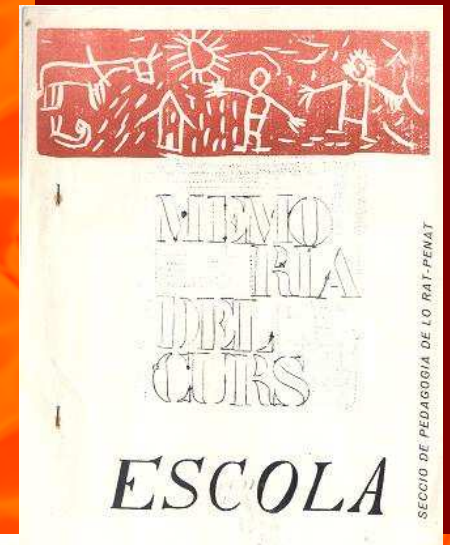

Escoles renovadores valencianes

- Prohibit el valencià pel franquisme, es creen les primeres escoles privades que l'utilitzen i que es caracteritzen per ser actives, mixtes, democràtiques i participatives.
- 1968: Tramuntana, on treballen Enric Alcorissa, Adela Costa i Carme Mira. Tindrà continuïtat en Mistral i La Masia.
- La Nostra Escola Comarcal: cooperativa de pares i mares.
- Gavina. Projecte animat per Rosa Serrano.
- Les Carolines. Iniciada per Chon García-Sala i Maluy Benet.
- També sorgeixen les experiències de les escoles cooperatives de formació professional agrària: Catarroja, Xulella i Beniarjó.

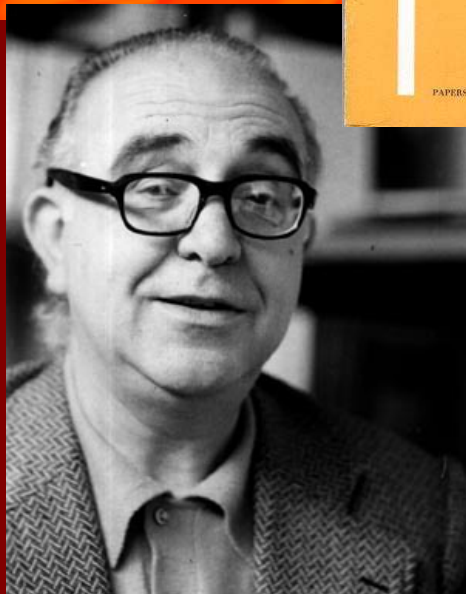
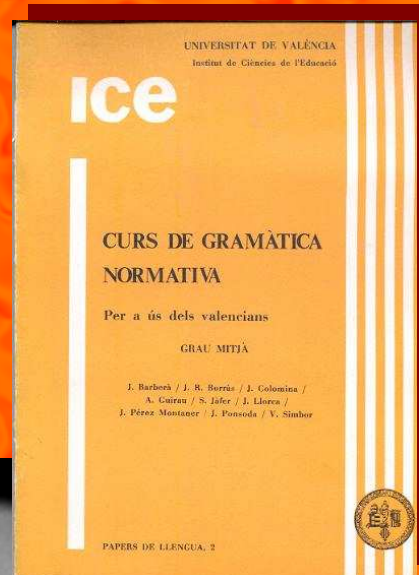
La recuperació del valencià: la secció de pedagogia de Lo Rat Penat

- En Lo Rat Penat es mantenen cursos de llengua valenciana impartits per Carles Salvador, Enric Soler i Godes, Enric Valor i Ismael Zurriaga.
- A partir del 1956, un grup de mestres joves preocupats per la renovació pedagògica i la valencianització de l'escola creà la Secció de Pedagogia de Lo Rat Penat.
- Entren en contacte amb el moviment freinetista de l'escola cooperativa i amb l'escola Rosa Sensat.
- Organitzen estatges, jornades... I publiquen el butlletí *Escola*.
- Comencen a introduir el valencià en l'escola pública en horari extraescolar i en publicacions fetes pels xiquets.
- Són membres d'aquest grup Carme Miquel, Ferran Zurriaga, Tere Pitxer, Enric Alcorissa...

PRIMER ESTATGE SOBRE
PROBLEMES DE L'IDIOMA
AL PAIS VALENCIA
Costelló de la Plana, 26-27 juny 1971

La recuperació del valencià: els Instituts de Ciències de l'Educació (ICE)

Manuel Sanchis Guarner

- Dependents de la Universitat, estaven encarregats de la formació permanent del professorat.
- Paper decisiu en impartir cursos de valencià que capacitaren els futurs mestres de i en valencià.
- El màxim dinamitzador fou el catedràtic Manuel Sanchis Guarner.

El Col·legi de Doctors i Llicenciats

- Manifestos dels Col·legis de Doctors i Llicenciats:
 - Escola pública, laica, democràtica, participativa, arrelada al medi natural i social.
 - Cos únic d'ensenyants.
 - Sindicació lliure.

por una

ESCUELA POPULAR

*al servicio del pueblo
y gestionada
por los TRABAJADORES*

Els Moviments de Renovació Pedagògica

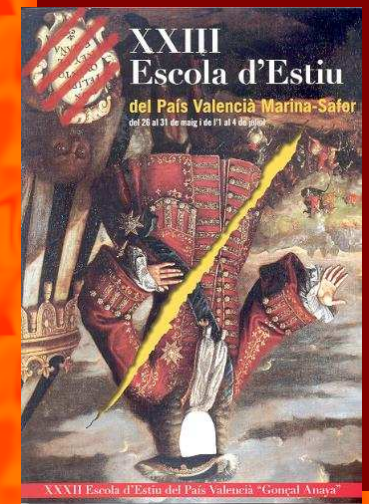
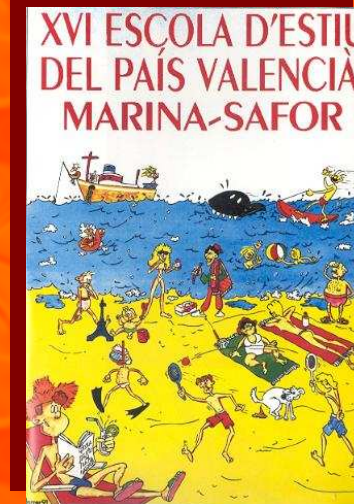
Sorgeixen en els anys 70 i són col·lectius de mestres que treballen per a la construcció d'una Escola Pública, Popular i Democràtica, i que assumeixen, juntament amb altres moviments socials, el compromís de la transformació social.

Es caracteritzen per:

- La connexió entre realitat social i realitat educativa.
- Solidaritat amb les persones i els grups socials injustament tractats per raons de classe, gènere o ètnia.
- Cerca del saber i la cultura per a l'emancipació.
- Renovació de l'ensenyament mitjançant la renovació de la pròpia pràctica docent.
- Desenvolupament, comprensió i comunicació de les idees a través d'un moviment organitzat.
- <http://www.fmrppv.org/vde/arxius/recomanem_lectures/colectivos_criticos.pdf>

Les escoles d'estiu

- Creades a Catalunya a la primera del segle XX com a espai de trobada i formació del Magisteri.
- Gran auge en la IIa República.
- Prohibides pel franquisme.
- Represes per l'escola de mestres Rosa Sensat.
- Al País Valencià, intent d'inici el 1975. Prohibida pel govern civil.
- La Escola el 1976: destinada a la formació permanent del Magisteri seguint un model actiu i renovador. S'hi ofereixen tallers, seminaris, grups de treball de diverses etapes educatives i àrees de coneixement.
- Inicialment, solament tenien lloc en València. Amb posterioritat, s'hi afegiren les de la Marina-la Safor, Castelló i Elx.

Ferran Zurriaga i
Teresa Hermoso

Els col·lectius de mestres

- Grups de mestres preocupats per la renovació pedagògica. Intenten construir una escola activa, valenciana, arrelada en el medi social i natural.
- Confeccionen materials didàctics.
- Organitzen cursets, seminaris... per a la formació del Magisteri.
- Fora de l'àmbit oficial.
- Col·lectius de mestres de:
 - la Safor, la Ribera, el Baix Vinalopó, la Plana, l'Alt Palància, la Marina Alta, la Costera...

Els col·lectius de mestres

Col·lectiu d'ensenyants de
La Ribera. CODERI.

Col·lectiu de mestres
de la Safor.

Per una escola pública, democràtica, laica i renovadora...

Gonzalo Anaya